

Jakub RAŠKA, *Hodnotový systém ve výuce Normální školy v Praze na přelomu 18. a 19. století. Příspěvek k dějinám státu*, FF UK Praha 2013 – posudek bakalářské práce

Jakub Raška vychází z oprávněného předpokladu, že osvícenská nižší škola, zejména tereziánská a ještě více josefínská, zahájila „nový specificky autoritativní způsob komunikace státu a jeho poddaného (občana)“. Ve své bakalářské práci se pokusil stanovit, jak se tato komunikace realizovala a co bylo jejím hlavním obsahem. Zmíněné problémy sledoval na příkladu normální školy v Praze. Tato volba se mi zdá velmi dobrá – autor mohl pracovat s relativně četnými a obsažnými prameny, učitelé na této škole představovali výkvět tehdejšího učitelstva a navíc byli sami literárně činní, konečně – jak se ukázalo – děti, které tuto školu navštěvovaly, nepatřily k nijak exkluzivním společenským vrstvám, takže se zřejmě ani obsah sdělení, který jim byl určen, příliš nelišil od toho, co slyšely děti po celých Čechách.

Práce se dělí na tři velké kapitoly. V první autor charakterizoval tereziánskou školskou reformu a další vývoj nižšího školství až do počátku 19. století; v této souvislosti se zabýval rovněž vznikem, posláním a významem pražské normálky. Jádro práce tvoří další kapitola, v níž rozebíral čtyři významné texty osvícených pedagogů – Karla Heinricha Seibta, Ferdinanda Kindermanna, Amanda Schindlera a Franze Steinského. Přes určité rozdíly, dané zejména situací, v nichž tyto texty vznikly, a jejich účelem, zjistil nepochybné shody, např. v tom, že výchova má mít přednost před vzděláním a zájem celku a státu před potřebami individua. V podobném duchu je koncipována i další stěžejní kapitola, zkoumající, jak se hodnotový systém vytvářel přímo v školní praxi. I tato analýza, v níž autor akcentoval zejména význam zbožnosti jako základu všech ctností, přinesla zhruba stejné výsledky.

Práce Jakuba Rašky je založena na solidním archivním materiálu i příslušné literatuře. Oceňuji, že autor neprezentuje jen výsledky svých archivních výzkumů, ale umí si položit podstatné otázky, reflektující moderní přístupy k osvícenské době.

Raškova práce je dobře strukturovaná, napsaná střízlivě, ale přehledně a poutavě.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji ocenit jako výbornou.

1. září 2013

Doc. PhDr. Magdaléna Pokorná, CSc.

